

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XLIV. Nihil.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

imò ab ipso Pontifice Innoc. III. in c. cùna Vintonienſis 25. hoc tit. qui & illius & huius c. Auctor eſt. Secundò probatur ex verbis huius c. in quo veluti ratio redditur, cur Capitulares pro ea vice electionem aliam celebrare non poſſint, quippe ipſo iure priuati: quia prior illa, quæ per abuſum poteſtatis ſecularis facta, irrita eſt.

Contrarium tamen docet Gl. cit. in altera reſponſ. quam ſequitur Abb. hîc in fine c. eſſe hanc poenam ſententiæ ferendæ. Cùm enim dictum eſt, Electores per triennium ſuſpendendos eſſe ab officiis & beneficiis, conſequenter debent eſſe *tunc*, id eſt, pro eo triennij tempore priuati. Alioquin argumentatur Gl. ſi tantum pro vna vice priuati eſſent, reliquo ſuſpenſionis ſuæ tempore eligere poſſent, quod abſurdum eſt. Reſpondeo ad obiect. abſurdum iſtud non ſequi. Quia duplicem poenam Concilium his tranſgreſſoribus inferre voluit; vnâ, vt ipſo iure priuati eſſent eligendi poteſtate pro ea vice: Alteram, vt eam poſtea per ſententiam ſuſpendantur ab officiis & beneficiis. Ex ſententia autem Gl. ſequeretur, quòd Capitulares, qui conſentiendo in abuſum electionis per impreſſionem poteſtatis laicæ peccauerunt, priuſquam per ſententiam Iudicis priuati eſſent, aliam electionem canonicam inſtituere poſſent: Id verò minus conueniens, & alienum à mente Concilij videtur: quia decens eſt, vt in eo puniantur, in quo peccauerunt.

CAPITVLVM XLIV.

Nihil.

PARAPHRASIS.

Cùm nihil ſit, quòd Eccleſiæ Dei magis officiat, quàm ſi indigni Prælati ad regimen animarum aſſumantur, ideo in Concilio Lateran. ſub Innoc. III. Papa c. 26. decretum eſt, vt, ſi quis ad regimen animarum electus fuerit, is, ad quem confirmatio ſpectat, cùm electionis proceſſum, tum perſonam electam diligenter examinet. Sin ſecus fuerit incautè præſumptum, nõ

ſolùm deiiciendus eſt ita promotus, ſed etiam promouens puniendus; ita quidem, vt, ſi de negligentia eius conſtiterit, maxime ſi hominem inſufficientis ſcientiæ, inhonestæ vitæ, aut non legitimæ ætatis approbabit, proximam confirmationem impendendi poteſtate careat: & à proprij beneficij perceptione ſuſpendatur, quamdiu Superiori (qui ſuſpenſionem intulit) viſam fuerit. Sin autem per malitiam, ſed dolum conuictus fuerit indignum confirmare, grauius puniendus eſt, (Superioris arbitrio, quia hîc poena nõ determinatur) ſed & Epilcopi ad ſacros ordines & eccleſiaſticas dignitates promouere debent huiusmodi perſonas, quæ commiſſum ſibi officium dignè poſſint adimplere; ne & ipſi canonicæ ſubſint vltioni. Porro Prælati, qui Rom. Pontifici immediatè ſubiecti ſunt, ij perſonaliter (ſi commodè fieri poſſit) conſpectui eius ſe præſentent ad confirmationem accipiendam, aut perſonas idoneas mittant, per quas Pontifex de electione & perſona electa edoceri poſſit. Veruntamen his, qui ab Vrbe valde remoti ſunt, videl. vltra Italiam conſtituti, ſi in concordia electi ſint, diſpenſatiuè, propter neceſſitates & vtilitates eccleſiarum, permittitur interim adminiſtratio in ſpiritalibus & temporalibus; ita tamen vt de rebus eccleſiaſticis nihil penitus alienent: Munus autem benedictionis ſeu conſecrationis accipiant, ſicuti antea conſueuerunt.

SUMMARIVM.

1. Superior electum ad prælaturam antequam confirmet, examinare debet formam ſeu proceſſum electionis, & perſonam electam, præcipue circa ſcientiam eius, mores, & ætatem.
2. Confirmans per negligentiam indignum ad prælaturam electum, ipſo iure perdit poteſtatem confirmandi primũ ſucceſſorem, & à beneficio eſt ſuſpendendus. Confirmans autem per malitiam, grauius puniri debet.

Ty

3. Qui

3. *Qui extra Italiam versantur ac degunt, censeri debent valde remoti ab Vrbe.*
4. *Praelati Rom. Pontifici immediatè subiecti, in concordia electi, valde ab Vrbe remoti, videl. extra Italiam constituti, interim dum confirmentur sam in spiritalibus quàm temporalibus administrare possunt, ita tamen, vt nihil alienent.*
5. *Intelliguntur autem hic Praelati Rom. Pontifici immediatè subiecti, omnes y, qui ratione ecclesie ad Rom. Pontificem immediatè pertinent, & ab eo confirmationem accipiunt.*
Si Legatus à latere in prouincia sit, possunt hi ab eo etiam confirmari.
6. *Intelligitur quoque hic loci electio in concordia facta, qua vel est omnium electorum, vel saltem maioris aut sanioris partis, ita vt reliqui sine pauciores nulla probabili ratione se opponere possint, sed consentire & approbare debeant.*
7. *Praelato in casu huius c. administratio competit extra casum necessitatis, vel periculi, ne ecclesia damnnum inferatur.*
8. *Hec tamen indulgentia administrationis Praelatis tantum electis extra Italiam concessa est, non autem postulatis.*
9. *Non improbabilius tamen prædicta indulgentia locum habet etiam in alijs Praelatis electis, qui Episcopo vel Archiepiscopo subiecti sunt.*
10. *Electo in casu huius c. ante acceptam confirmationem administrante, si contingat post electionem ob defectum rescindi ea, que ab electo acta sunt, pro validis haberi debent, si electio non ipso iure, sed per sententiam irritabilis est.*
11. *Electus, qui auctoritate huius can. ante acceptam confirmationem administrat, est in quasi possessione prelatuæ.*
12. *Videtur licentia huius c. in ecclesijs Germania, propter eorum necessitates, & utilitates in praxin deduci posse.*

NOTANDVM I. Antequam Superior electum ad prelatuam confirmet, examen diligens præmittere debet de forma

electionis, & persona electa, præcipuè circa scientiam eius, mores, & ætatem requisitam. Consentit c. 3. & c. cum nobis 19. hoc tit. c. vlt. eod. in 6.

NOTANDVM II. Qui indignum ad prelatuam electum approbat seu confirmat, maximè si defectu scientiæ, morum, aut ætatis laboret, ipso iure priuatus est proximam confirmationem impendendi potestate, & à beneficio suspendendus; si per negligentiam id actum: Sin verò per malitiam vel dolum egisse conuictus fuerit, grauiùs puniri debet.

Hic duo obiter admonendi sumus. I. Tametsi tres præcipuè sint defectus, vid. scientiæ, morum, & ætatis legitimiæ, ob quos electio reprobatur, & pœnæ electoribus, & confirmatori decernuntur, vti constat ex c. cum in cunctis 7. hoc tit sunt tamen plures etiam alijs defectus seu inhabilitates, prout docui in cit. c. cum in cunctis, & sumitur ex hoc c. verbum *maximè*, quod secundum propriam significationem est inclusiuum aliorum. II. Dolo, siue per malitiam aliquid factum esse non præsumitur, sed ostendi debet, vti hic patet ver. si verò conuictus, & in l. Quotiens 18. ff. de probat. *Qui dolo dicit factum aliquid, dolum admissum docere debet*, & annotauit Gl. in c. sedes 15. ver. dolum, de rescript. Ceterum ex verisimilibus coniecturis præsumptio fieri potest de commisso dolo, iuxta c. 1. iun. Glossa ver. coniecturas, de renunc. in 6. l. dolum 6. C. de dolo; saltem si quis id agat, quod omnes communiter sciunt prohibitum esse, aut id non agat, quod scit sibi agendum esse, secundum Gl. in cit. l. dolum. ex c. 1. de præsumpt.

NOTANDVM III. Qui extra Italiam versantur, ac degunt, censeri debent valde remoti ab Vrbe. Ita hic dicitur expressè. Et potest hoc dictum inferuire primo in alijs casibus, quibus ob nimiam distantiam, difficultas adeundi Pontificem excusare censetur. Secundo inferuire potest, vt quotiescunque ecclesia aliqua tam longè distet à Curia Romana (vbicunque ea sit) quanta est distantia Urbis Romæ à finibus Italiæ, censeri debeat valde remota à Curia, prout post Hostiensis bene hic docet Anton. n. 24. & Abb. n. 7. 8.

7. 8. Quia principalis intentio Pontificis spectanda est, quæ est providere ecclesiis, ne ob moram expectandæ confirmationis, detrimentum in spiritualibus & temporalibus patiantur, ut patet ex verbis ijs, *dispensatiue propter necessitates ecclesiarum, & utilitates.* Quid verò adiectum est, *videlicet ultra Italiam*, id potius exempli causa factum est, quando de factò Curia Romæ existente, vltra montani, seu vltra Italiam degentes, nimis à Curia distare censerentur. Quod autem exempli loco, siue ut certa species pro declaratione affertur, id regulam, siue legem ex vniuersali ratione traditam non restringit, ut notant DD. cum Gl. ver. pauca in c. 1. Ne Clerici vel Monachi, & in l. non possunt i. ff. de legibus: Quapropter si Curia Pontificis in Galliam, vel Germaniam transferretur, qui Romæ v. g. degerent, valde remoti à Curia essent, ideoque priuilegijs seu dispensationibus, quæ valde distantibus à Curia concessa sunt, gaudere censerentur. Neque dici potest, hanc esse extensionem vltra verba c. quippe quod solum loquitur de Prælati existentibus vltra Italiam, seu valde remotis ab Vrbe Roma. Nam verba legis debent adaptari menti siue intentioni auctoris, quæ ex ratione, præsertim si ea in lege expressa sit, colligitur, ut docui in Theol. mor. lib. 1. tr. 4. c. 18. n. 3. ver. Secundò.

4. NOTANDUM IV. Prælati Rom. Pontifici immediatè subiecti, si ab Vrbe valde remoti, videl. extra Italiam constituti, atque in concordia electi sint, interim dum confirmationem à Sede Apostolica accipiant, eam in spiritualibus, quàm temporalibus administrare possunt, ita tamen, ut de rebus ecclesiasticis nihil omnino alienent. Ita textus huius c.

5. QVÆSTIO prima. Quinam Prælati Rom. Pontifici immediatè subiecti hoc in loco intelligantur? Resp. cum Gl. hic ver. ad Romanum, Omnes intelligi, qui ratione ecclesiæ ad Rom. Pontificem immediatè pertinent, ab eoque confirmationem accipere solent; siue sint Abbates, Præpositi, siue Episcopi, vel Archiepiscopi. Sed excipi debet, iuxta c. si Abbatem 36. §. Huiusmodi, hoc tit. in 6. Si

Legatus à latere in prouincia sit, à quo Prælati eiusmodi confirmationem accipere possint. Idque notauit Abb. hic n. 3.

QVÆSTIO secunda. Quænam hic censeri 6 debeat electio facta in concordia? Abb. P. norm. hic n. 4. ait. Eam tantum intelligi, quæ sit nemine discrepante. Sed id nõ placet: Quia hac ratione non satisfaceret intentioni Concilij Lateranensis, volentis providere ecclesiis valde distantibus, ne ob moram longiorem, detrimentum patiantur; cum rarissimum sit, ut electio fiat de aliquo, in quem omnes, nemine discrepante, suffragia direxerint. Dicendum itaque iuxta ea quæ docui c. in causis 30. not. 4. hoc tit. satis visitata acceptione (quæ & præferri debet, præsertim in materia fauorabili ecclesiis) concordem electionem dici, quæ vel omnium est Electorum, vel saltem maioris ac sanioris partis, ita ut reliqui, siue pauciores nulla probabili ratione se opponere possint, sed consentire & approbare debeant.

QVÆSTIO tertia. Num Prælati in casu 7 huius c. administrationem duntaxat habeat, quatenus necessitas postulat, siue periculum est, ne ecclesiæ damnum inferatur? Ita enim docuit Abb. antiquus in fine huius c. & Imola n. 7. vbi aiunt, quòd non possit Prælati obedientiam à subditis, aut fidelitatem à vassallis ante confirmationem recipere: quia talia dilationem patiuntur, & periculum est, ne postea, si aut in forma electionis, aut circa personam electam defectus reperiatur, confirmatio & titulus prælatuæ penitus negentur. Sed contrarium videtur probabilius, quod docuit Gl. hic ver. administrant, Archidiaconus in c. Indemnitatibus §. si verò, hoc tit. in 6. Innoc. hic n. 2. ad finem, dicens, quòd sic administrare possunt, ac si essent Prælati confirmati. Probatur tum ex hoc c. quando sine vllà limitatione administratio permittitur; præterquam ut nihil penitus alienetur: quæ exceptio confirmat concessam administrandi potestatem in alijs omnibus, quæ excepta non sunt. Tum ex cit. §. Si verò, vbi in simili casu libera administratio ante acceptam confirmationem conceditur; excepta alienandi facultate.

8 QVÆSTIO quarta. Num hæc indulgentia concessa Prælati electis ultra Italiam, cōpetat etiam postulat, ut & ipsi administrare possint, priusquam postulatio à Sede Apostolica admittatur? Videri alicui posset, esse affirmandum, quia electio & postulatio æquiparari solent, eisdemque regulis de finiri. Sed contrariam responderi debet cum Innoc. hic, post princ. & Abb. n. 7. Nam electio & postulatio etsi in quibusdam æquiparentur, tamen in alijs quibusdam diuersa sunt, & quodammodo contraria, uti habetur in c. vn. de postul. Prælatorum: Notum autem est, quod à diuersis, aut repugnantibus nõ sit bona illatio. Talis enim diuersitas hic cernitur: Quia per canonicam electionem electo ius acquiritur ad prælaturam, saltem ut eam petere possit, ei que ex iustitia debeat, si idoneus sit. At vero per postulationem, quantumvis cōcordem, nullum ius postulato acquiritur; quare nec petitio seu actio ei competit; cum actio definiatur ius petendi eius rei, quæ ipsi ex iustitia debetur, uti doceri solet Institut. de actionibus in princip. Sed rogare tantum, siue officium Superioris implorare potest postulatus, ut ex gratia, & secundum æquitatem canonicam admittatur, si Capitulares vel omnes, vel saltem duæ partes eorum consenserunt, c. scriptum 40. hoc tit.

QVÆSTIO quinta. Vtrum eadem indulgentia locum habeat in Prælati electis, qui Episcopo aut Archiepiscopo subiecti sunt, si accidat, ut propter itineris distantiam, aliudue impedimentum confirmatio breui tempore obtineri non possit? Negat Gl. ver. administrant, quam hic sequitur Anton. n. 26. Quia Constitutio hæc exorbitans est à iure communi, & dispensatio quædam, ac proinde stricti iuris, & non extendenda. Sed contrarium nõ improbabiliter docet hic Abb. n. 10. propterea quod, uti supra dictum, principalis intentio Concilij fuerit providere ecclesijs, ne, si Prælati electi longo tempore administrare non possint, detrimentum aliquod patiantur: Quæ ratio perinde locum habet in ecclesijs subiectis Episcopo, aut Archiepiscopo. Quod verò harum mentio facta non fuerit, sed tantum earum, quæ Rom.

Pontifici immediatè subijciuntur, causa hæc prompta est, quia in his frequentius huiusmodi casus, ob itineris distantiam, occurrunt. Addit idem Abb. Panorm. n. 9. Tameñ Prælati non valde remotus sit, si tamen propter viarum impedimenta & pericula, v. g. belli tempore, non possit ad Superiorem accessum esse pro confirmatione petenda, & ideo diu expectandum, locum esse huic constitutioni: quia licet verba deficiant, non tamen ratio & mens eius. Ad rationem Gl. respondetur: Etsi hæc constitutio, quatenus à communi iure, quo electus ante acceptam confirmationem administrare prohibetur, exorbitans est, odiosa & strictè interpretationis censi possit; alia tamen principaliore ratione, quatenus in fauorem & utilitatem ecclesiarum lata est, potius fauorabilis iudicatur; Ideoque propter identitatem rationis, præsertim quæ in ipsa constitutione, & quidem inferè iuris communis corpori, expressa est, extensionem meretur, secundum doctrinam Gl. in c. sciant 12. ver. alios, hoc tit. in 6. quam sequitur Ioan. Andr. in c. vlt. col. 2. eod. in 6. Abb. cit. n. 9.

QVÆSTIO sexta. Si electus in casu huius c. ante acceptam confirmationem administrarit; postea verò accidat, electionem, ob aliquem deprehensum defectum, rescindi, aut irritam declarari, vtrum ea, quæ de electo acta sunt, pro validis haberi debeant, necne? Hanc quætionem tractat hic Gl. ver. administrant, fusè Innoc. n. 3. & seqq. Anton. n. 27. & seqq. Abb. n. 11. & seqq. Breuiter puto, distinguendam: Vel electio ob defectum ipso iure irrita fuit; vel non ipso iure, sed per sententiam irritari potest. Si hoc posterius, valent omnia acta; exempli causâ, si aliquis fuerat contemptus, qui postea impetret, ut electio rescindatur. Sin prius, refert, num defectus publicè notus fuerit, tum nõ valent acta: Sin autem publicè ignotus, valere debent omnia acta. Atque in hoc casu rectè ait Glossa cit. Circa spiritualia valet quidquid fecit; etiam in temporalibus bene administrando, emendo, recipiendo, non dando, siue donando. Rationem dare debemus; quia in casu isto concurrunt

currit licentia siue auctoritas Superioris, ex hoc can. & publica eaq; probabilis ignorantia defectus, pendens ex iure positiuo, qui proinde supplebilis est, argum. l. Barbarius, ff. de offic. Prælatorum. Idemque dicendum, si stabiliter electus confirmationem accepisset, quæ postea detecto vitio & errore, cassaretur, quæ antea gesta sunt à confirmato, existente publicâ ignorantia defectus, rata censeri debent, vti hic notat Ant. n. 39.

11 **QVÆSTIO** septima. Num electus, qui auctoritate huius can. ante acceptam confirmationem administrat, sit in possessione Prælatuæ? Pro parte affirmatiua quæst. esse potest, quod facultas administrandi sequitur possessionem, tanquam quidam fructus siue effectus eius, quare dicit Abb. hic n. 11. quod antequam possessionem prælatuæ quis accepisset, administrare nō debeat. Sed contrā est, quod possessor quilibet rem teneat iure suo, siue vt suam, & specialiter quidem in beneficiis, possessio supponit titulum, siue canonicam institutionem, argum. reg. 1. in 6. At verò per electionem non acquiritur beneficii titulus, aut quasi dominium eius, sed per sequentem confirmationem Superioris, quæ præcedente electione canonicâ, institutioni comparatur, prout etiam docui in Theol. morali lib. 4. tr. 2. cap. 12. q. 1. Ad hanc difficultatem rectè respondet Gl. ver. administrant, quod Prælati *sit in quasi possessione*. Quia prælatuam quasi suam, seu quasi ius in ea habens tenet, Idque non tantum propter canonicam electionem, ex qua ipsa actio nata est, vt confirmetur; qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur, reg. 15. ff. iun. Gl. sed etiam can. huius assistentiam, tribuentis illi plenam administrationem, perinde ac si confirmatus Prælati esset, excepto quod nihil penitus alienare possit. Quia simili ratione marit⁹ res dotales, tanquam suas tenet; propter plenam quæ ipsi à lege tributa est administratio, l. si prædium 23. C. de iure dotium. Est tamen hæc possessio mariti veluti prouisionalis, & durans interim, dum matrimonium consistit; similiterque ista possessio Prælati necdum confirmati durat *interim*, donec de e-

lectione instituto examine sententia feratur: riam si confirmetur electus, corroborabitur possessio; sin cassetur, auferetur malè electo.

Porrò quod in textu dicitur, Prælatum nihil penitus de rebus ecclesiasticis alienare posse, id eò referri existimo, vt nihil det aut expendat, quo bona prælatuæ minuantur, adeòque nihil donet, nisi ob causam, aut quandam necessitatem: quod commune est omni administratori, qua de re dicam in c. 2. cum Gl. ver. liberam, de suppl. negl. Prælatorum in 6.

QVÆSTIO Vltima, Num huius c. licentia in ecclesijs Germaniæ, etiam Archiepiscopatibus, & Episcopatibus, in praxin deduci possit, vt videl. in concordia electus, interim donec à Sede Apostolica confirmationem accipiat, in spiritualibus & temporalibus administrat? Respondeo; Nihil mihi occurrere, cur id fieri non possit, vigore huius can. & propter necessitates & utilitates ecclesiarum: Præsertim, si alicubi appareat, & experientia cognitum sit, malè rem administrari, & prælatuæ vacanti detrimentum inferri, si Capitulum administrationem gerat; v. g. si consuetudo in aliqua ecclesia vigeat, vt Capitulares per vices, alternis diebus aut septimanis, administrant: quæ res occasionem præbere solet prodigalitati, & dilapidationis; quamobrem si tale quid fiat, ad restitutionem illati damni omni iure Capitulum obligatur, argum. etiam huius c. partim, quatenus in eo indicatur, quod ipsemet quoque electus, cum potius administratorio nomine res prælatuæ teneat, nihil penitus alienare, aut sine utilitate absumere debeat; partim quatenus Capitularibus omnibus facultas bona à præcessore relicta occupandi, vsurpandi, absumendi adempta est.

CAPITVLVM XLV. Vt præteritæ.

PARAPHRASIS.

Honorius III. Papa decreuit, vt expensæ necessariæ, quas Capitulum Constantinopolitanum, vel eius Nuncij, Sede vacante pro electionis negotio fecerant, ex

Y y 3

bonis